

Ha nem tudjuk a levél küldőjének tényleges nevét, használjuk az elektronikus postacímében az @ jel előtt álló részt.

Következtetések

Az itt leírt módszer a World Wide Web állományelérési módszerén alapszik.

Ma nem kap teljes elismerést az Internet-forrásra történő hivatkozás. Ha az ilyen dokumentumokat a hivatkozásokban ugyanúgy kezeljük,

mint a hagyományosakat, lassan megváltoztatható ez a negatív szemlélet, és helyet kap a számítógépen dolgozók haladóbb álláspontja.*

/FLETCHER, G.–GREENHILL, A.: Academic referencing of Internet-based resources. = *Aslib Proceedings*, 47. köt. 11–12. sz. 1995. p. 245–252./

(Válas György)

* A referálólapok és bibliográfiai adatbázisok lassan kezdik bevonni a feldolgozott források körébe a lektorált elektronikus folyóiratokat. Ezt a *Chemical Abstracts* 1995-ben kezdte, az *INSPEC (Science Abstracts)* pedig 1996-ban kezdi. A szemlélet tehát kezd megváltozni. — A ref.

Csehország: a személyi adatvédelem törvényi garانتálása és az olvasói nyilvántartások

A cseh országgyűlés által elfogadott 256/1992. Sb. számú személyi adatvédelmi törvény értelmezésében megoszlik a könyvtárosok álláspontja. Egyesek szerint a törvény egyáltalán nem vonatkozik az olvasói és más könyvtári ügyviteli nyilvántartásokra, mások szerint viszont a szóban forgó törvény egyszerűen megtiltja, hogy a könyvtárak valamiféle olvasói nyilvántartást is vezessenek. Az igazság – természetesen – középúton van, azaz minden további nélkül a jövőben is szabad olvasói nyilvántartásokat felfektetni és vezetni, de azért az adatvédelmi törvényre való tekintettel velük kapcsolatban bizonyos szabályokat is be kell tartani.

Igy mindenekelőtt az ún. szenzitív személyi adatok (egy-egy olvasó faji, nemzetiségi, politikai, vallási hovatartozása, priusza, egészségi helyzete, szexuális beállítottsága és vagyona) gyűjtésében kell óvatosságnak lenni. Vagy teljesen le kell mondani róluk (néhány olvasói nyilvántartásban eddig pl. feljegyezték az olvasók kedvteléseit, nemzetiségét stb.), vagy ezután az olvasó döntésére kell bízni, hogy szolgáltat-e ilyen adatokat magáról. (Ez a jelentkezési nyomtatvány megfelelő átalakításával könnyen abszolválható követelmény.)

A törvény azon paragrafusában értelmében, hogy egy-egy adott személyi nyilvántartást csak arra a célra lehet felhasználni, amire létrejött, ezentúl az olvasói nyilvántartások adatait sem szabad senkinek kiadni (pl. könyvkereskedelmi és propaganda felhasználásra).

További törvényi követelmény, hogy a személyi nyilvántartások nem tartalmazhatnak hamis vagy elavult adatokat. A könyvtárak az adatok hamissága ellen a személyi okmányokra való támaszkodással védekezhetnek, az elavulás ellen pedig időszakosan elvégzett nyilvántartás-felújítással (pl. évenkénti beiratkozással).

A törvény a fentiekben kívül előírja a nyilvántartások biztonságos őrzését, az illetéktelen hozzáférés lehetetlenné tételét, és – az egyének kérésére – a tájékoztatás kötelezettségét az egyén nyilvántartott adatairól. A könyvtárak ezeknek az előírásoknak minden bizonnyal meg tudnak felelni.

A törvény szankciókat is tartalmaz, ezek a nyilvántartások törvénytelen felhasználása révén okozott erkölcsi és anyagi kár megtérítésének kötelezettségétől egészen a nyilvántartás megsemmisítésének elrendeléséig terjednek. A kártérítési passzus így szól: „Méltányos pénzbeli kártérítést kell fizetni, ha sérelem esett a fizikai személy emberi méltóságán, személyes tisztességén, jó hírnevén és nevének védelmében, feltéve, hogy ez a hátrány nem küszöbölhető ki a meglévő polgár- és kereskedelmi jogi intézmények révén.”

/MAŠTALKA, J.: Zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech a knihovnické evidenci. = I, 36. köt. 1. sz. 1994. p. 17–18./

(Futala Tibor)